

N:o 14.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1891, kl. 1 e. m.

Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående utfärdande af föreskrifter i afseende å befordran till underlöjtnant.

Uti en inom Andra Kammaran väckt motion, n:o 174, har herr *J. Nydahl* hemställt »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes rörande befordran till underlöjtnant utfärda sådana föreskrifter, att här omförmälda olägenheter varda afhjulpna och att således rekryteringen af svenska arméns officerscorps måtte underkastas sådana former och vilkor, att garantier för dess ordnande på ett tillfredsställande och ändamålsenligt sätt komma att förefinnas».

Efter en längre motivering, hvartill utskottet får hänvisa, sammanfattar motionären slutligen sina skäl för detta förslag sålunda:

»Det kan ingalunda vara lämpligt, fast mera menligt inverka på officersrekryteringen, att denna utan några afsevärda inskränkningar ligger i regementschefernas händer, till följd hvaraf befordran till officer kan komma att bero af relationer eller blifva ett klassprivilegium, anspråken på officersaspirantens skolstudier och på hans genomgång af underofficersskolan äro mindre än måttliga, intet afseende behöfver fästas vid deras omdöme, som närmast ledt officersaspirantens militära uppfostran, och nu gällande bestämmelser icke tillgodose och främja det ur många synpunkter så nyttiga urvalet af officersämnen.»

Till den fullständiga utredning hvilken Andra Kammarens tredje tillfälliga utskott i sitt utlåtande, n:o 16, skänkt detta ärende, får utskottet vördsamt hänvisa, på samma gång endast följande korta utdrag

af förstnämnda utskotts utlåtande ansetts böra till belysning af dess uppfattning utaf frågan här meddelas.

»Det tredje systemet, krigsskola med förutgången tjänstgöring vid trupp, torde vara allmänt erkänt som det bästa, då ett stort antal officerare skall utbildas. Fördelarne framträda tydligast vid värnpliktsarméer. Hvarje krigsduglig yngling skall i de länder, som hafva arméorganisationen grundad på allmän värnpligt, vapenöfvas. Har han den erforderliga humanistiska bildningen, kan hans utbildning härvid afpassas så, att den lämpar sig för officersaspiranten. Till mycket stort antal kunna officerare utbildas, bland hvilka de bäste utväljas på grund af betyg och tjänstgöringsprof till officerare på stat, under det att de öfrige blifva reservofficerare. Så är förhållandet i Norge och Danmark. Såsom förhållandet deremot nu är i Sverige, finnes egentligen ingen reservbefälsinstitution.

För rekrytering af officerscorpsen kan regementschefen under våra nuvarande förhållanden antingen antaga endast så många aspiranter till volontärer, som han kan beräkna att officersbehofvet under de närmaste åren, såsom det af Kongl. Maj:t faststälts för hvarje regemente, kommer att kräfvä, eller ock ett större antal, bland hvilka sedan de bäste uttagas. I förra fallet anser sig regementschefen halft förbunden att, om ynglingen icke visar sig bestämdt oduglig till krigstjänst, söka fortleda honom genom graderna till uppnående af underlöjtnantsfullmagten. I senare fallet ställer sig valet lättare för chefen, men den olägenheten visar sig, att ynglingar indragas uti regementets tjänst utan att de bestämdt veta, om någonsin plats för dem skall yppa sig att blifva officer, då de under förberedelsetiden kunna förbigås af kamrater, och dessutom plats ej kan beredas åt alla, som sålunda antagas. Utskottet anser sig böra påpeka, att den utväg, som härvid kunde ifrågasättas för dessa svårigheters afhjelpande genom att vid regementet fast anställa ett obegränsadt antal officerare, af hvilka ett större antal till en början blefve lönlösa, ej vore praktiskt, enär befordran inom regementet vid sådan anordning blefve så långsam, att den skulle menligt inverka på officerscorpsens duglighet och intresse för tjänsten. Huru önskvärdt det än vore att på dylikt sätt utan nämnvärd kostnad erhålla ett ökad antal fast anställda officerare, skulle likväl ett sådant anordnande blifva för armén ofördelaktigt.

Utskottet föreställer sig, att af de nyssnämnda tvenne utvägarne för officersaspiranters antagande den senare, enligt hvilken ett större antal volontärer antages och bland dessa gallring efter någon tids tjänstgöring eger rum, är den, som är mest lämpad för vidare utveckling

och bäst svarar mot de fordringar, som man kan ställa på en rättvis och ändamålsenlig rekrytering.

Sålunda skulle denna utväg framställa sig på ett helt naturligt sätt, om det af generalskomitén nyligen afgifna yttrande öfver förslaget till grunder för ny härordning blefve antaget, i ty att enligt detsamma sättet för anställning och första utbildning såsom reservofficersaspirant och aspirant till officersbeställning på stat blir enahanda. Båda kategorierna skola nemligen hafva aflagt mogenhetsexamen eller annan dermed jemförlig examen, inträda i tjenstgöring den 1 juli, genomgå rekrytskola och reservofficerskurs samt derefter omkring den 15 maj följande år aflägga reservofficersexamen. Efter afläggandet af denna genomgå aspiranterna en instruktions-tjenstgöring vid trupp intill repetitionsöfningens början, och sedan äfven dessa beivrats, blifva af de sökande de skickligaste kommenderade till krigsskolan för vinnande af kompetens till fast anställning såsom underlöjtnanter, medan de öfrige, hvilka först vid näst infallande repetitionsöfningar åter inträda i tjenst, i sinom tid befordras till reservunderlöjtnanter.

På detta sätt går vägen till den fasta officersbeställningen igenom reservofficerskursen, och då skillnaden emellan reservofficersaspirant och aspirant till fast officersanställning ofta torde komma att visa sig först, när frågan blir om kommendering till krigsskolan, torde följden blifva en för båda parterna ganska helsosam täflan.»

På dessa och öfriga i utlåtandet anförda grunder hemstälde utskottet, »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huru vida genom ändrade föreskrifter för rekryteringen af arméns officerscorps antagandet och urvalet af aspiranter till officersbeställning på stat må kunna underlättas och på ett mera tillfredsställande sätt verkställas».

Vid föredragning af detta utskottets utlåtande, den 27 sistlidne april, har Andra Kammaran bifallit utskottets ofvan citerade hemställan, hvarefter Andra Kammarens beslut jemlikt 63 § 3 mom. riksdagsordningen blifvit genom utdrag af protokollet delgifvet Första Kammaran, som hänvisat detta ärende till sitt andra tillfälliga utskott.

I likhet med Andra Kammarens tredje tillfälliga utskott finner utskottet synnerligen viktiga skäl tala för en förändring i anordningen af officersutbildningar, i den riktning, att ett ökad antal officersaspiranter måtte vid armén blifva antagna. Deri ligger äfven innelyckt hela frågan om möjligheten att utan allt för stora kostnader kunna anskaffa ett för armén tillräckligt talrikt *reserobefäl*. Nämnde officersaspiranter torde nemligen, helst efter förutgången rekrytskola vid regementet, först böra kommenderas liksom nu till underbefälsskola, efter hvars genomgående de skickligaste, till det antal från hvarje regemente, som årligen genom generalorder bestämdes, skulle beordras till krigsskolan, under det att de öfriga, efter aflagd reservofficersexamen förklarades kompetente till reservunderlöjtnanter och sålunda bildade en välbehöflig förstärkning till det vid arméns mobilisering erforderliga befälet. Utskottet styrkes ännu mera i denna sin uppfattning af det af den nyligen församlade så kallade generalskomitén afgifna underdåniga yttrandet, i hvilket en dylik anordning, som den ofvan omförmälda, utgör en af de grunder för ny härordning, som af komiterade enhälligt föreslagits. Då inga nämnvärda hinder torde möta att redan nu med den arméorganisation, Sverige för närvarande eger, bringa denna anordning i dess väsentligaste delar till utförande, har utskottet ansett sig på dessa och öfriga i meranämnda utlåtande, n:o 16, anförda grunder, böra hemställa,

att Första Kammaren jemväl för sin del måtte biträda Andra Kammarens ifrågavarande beslut.

Stockholm den 2 maj 1891.

På utskottets vägnar:

LARS BERG.

Herrar *Adelsköld* och *Unger* hafva anhållit att här få antecknadt, att de vid ärendets behandling i utskottet varit förhindrade att närvara.
